

November 2019

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Høringsnotat

Forskrift om endringer i valgforskriften om valgdistrikter ved stortingsvalg

Innhold

1. Innledning	3
2. Bakgrunn for forslaget	3
3. Strukturendringer som får betydning for inndelingen i valgdistrikter.....	4
Sammenslåingen av Rissa og Leksvik til Indre Fosen kommune.....	4
Kommunesammenslåinger vedtatt i Stortinget juni 2017.....	4
Aurskog-Høland.....	4
Asker kommune	4
Drammen kommune.....	5
Volda kommune.....	5
Heim kommune.....	5
Tjeldsund kommune	5
Fylkesgrensejusteringer vedtatt i Stortinget juni 2018.....	5
Lunner kommune.....	5
Jevnaker kommune.....	5
Rindal kommune	5
4. Økonomiske og administrative konsekvenser	5
5. Forslag til forskrift.....	6

1. Innledning

I dette høringsnotatet foreslås endringer i valgforskriften om valgdistrikter ved stortingsvalg. Endringen skal fastsettes med hjemmel i lov av 28. juni 2002 nr. 57 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven) § 11-1 andre ledd.

Forskriften skal slå fast hvilke kommuner som hører til hvilket valgdistrikt ved stortingsvalg. Forslaget er en oppfølging av endringene i valgloven som ble vedtatt i Stortinget 15. juni 2018. Det ble da vedtatt at det skal være 19 valgdistrikter ved stortingsvalg, og det ble vedtatt at departementet gir forskrift om hvilke kommuner som inngår i de ulike valgdistriktene. Bakgrunnen for forskriftshjemmelen var at ikke alle grensejusteringer, sammenslåinger og kommunenavn var vedtatt da lovforslaget ble fremmet. Det er redegjort for hvilket valgdistrikt den nye kommunen skal tilhøre der strukturendring kunne ført til usikkerhet om hvilket valgdistrikt den nye kommunen skal tilhøre. Dette vil for eksempel gjelde for kommuner som slår seg sammen på tvers av en fylkesgrense. I høringsnotatets kapittel 3 redegjøres det for tilhørigheten til disse kommunene.

Forslaget til forskriftsbestemmelse opplister de 19 valgdistriktene og kommunene som inngår i dem. Departementet understreker at bestemmelsen bare skal navngi hvilke kommuner som inngår i de ulike valgdistriktene og valgloven § 11-1 andre ledd gir ikke hjemmel til å vedta endringer utover det som allerede er vedtatt av Stortinget eller gjennom sammenslåingsvedtak.

Departementet skal i henhold til Grunnloven § 57 beregne ny mandatfordeling for stortingsvalg våren 2020, og hvilke kommuner som inngår i de ulike valgdistriktene ved stortingsvalg må være fastsatt i forskrift før dette gjøres.

2. Bakgrunn for forslaget

Grunnloven § 57 andre ledd slår fast at landet skal deles i 19 valgdistrikter ved stortingsvalg. Bestemmelsens femte ledd slår fast hvordan antall stortingsrepresentanter som skal velges fra hvert valgdistrikt blir utregnet. Antall mandater hvert valgdistrikt skal ha bestemmes på grunnlag av forholdet mellom innbyggertallet og areal i hvert distrikt, og innbyggertallet og arealet i hele riket. Denne utregningen skal skje hvert åttende år. Ny utregning skal gjøres i 2020 med virkning for stortingsvalget i 2021.

Nærmere bestemmelser om inndelingen i valgdistrikt og fordelingen av mandatene mellom valgdistriktene er fastsatt i valgloven, jf. bestemmelsens sjette ledd.

Valgloven § 11-1 har bestemmelser om valgdistriktene ved stortingsvalg. Valgloven § 11-3 gir departementet ansvar for å fordele mandatene på valgdistriktene, og å underrette Stortinget om utfallet av mandatfordelingen.

Stortinget vedtok enstemmig endringer i valglovens bestemmelse i § 11-1 om valgdistrikter ved stortingsvalg 15. juni 2018 som følge av endringer i fylkesstrukturen. Før endringen slo bestemmelsen fast at hvert fylke utgjør et valgdistrikt. Endringen innebærer at bestemmelsens første ledd nå fastsetter de 19 valgdistriktene som tilsvarer de 19 fylkene som utgjorde valgdistriktene ved stortingsvalget i 2017 og ved tidligere stortingsvalg. Det framgår av Prop. 76 L (2017–2018) at departementet la vekt på at å holde på 19 valgdistrikter ved valget i 2021, er en forutsigbar løsning, og som sikrer hensynsynene til geografisk og partipolitisk representasjon.

Det ble også vedtatt en forskriftshjemmel i bestemmelsens andre ledd, som innebærer at departementet gir forskrift om hvilke kommuner som inngår i de ulike valgdistriktene. Det er presisert i Prop. 76 L (2017–2018) at forskriften bare skal navngi kommunene som hører til valgdistriktene. Bakgrunnen for at forskriftshjemmelen ble vedtatt var at ikke alle sammenslåinger, grensejusteringer og navneendringer var vedtatt da lovforslaget ble fremmet.

Regjeringen har satt ned et utvalg som skal utrede forslag til ny valglov, herunder framtidig inndeling av valgdistriktene ved stortingsvalg. Utvalget vil levere sin utredning innen 31. mai 2020. Departementet tar sikte på at ny valglov vil gjelde fra stortingsvalget 2025.

Hver kommune hører til et fylke. Hvilke kommuner som hører til de ulike valgdistriktene følger av kommunens fylkestilhørighet. Den enkelte kommunes tilhørighet til valgdistriktene vil fremdeles følge kommunenes tilhørighet til de 19 fylkene som utgjorde valgdistriktene i 2017. Det er videre vedtatt hvilket fylke (og ved behov hvilket valgdistrikt) den enkelte kommune tilhører i beslutninger om grenseendringer. Departementet mener likevel det er behov for en samlet og entydig oversikt over hvilke kommuner som tilhører hvert valgdistrikt.

3. Strukturendringer som får betydning for inndelingen i valgdistrikter

I beslutningene om grenseendringer som går på tvers av fylkesgrenser, er det vedtatt hvilket fylke kommunen skal tilhøre. Der det er nødvendig på grunn av sammenslåing av fylker, er det også vedtatt hvilket valgdistrikt kommunene skal tilhøre ved stortingsvalget i 2021.

Sammenslåingen av Rissa og Leksvik til Indre Fosen kommune

Rissa kommune (Sør-Trøndelag) og Leksvik kommune (Nord-Trøndelag) ble slått sammen til Indre Fosen kommune med virkning fra 1. januar 2018. Den nye kommunen, Indre Fosen, skal ved stortingsvalget i 2021 tilhøre Sør-Trøndelag valgdistrikt, jf. § 1 i forskrift om sammenslåing av Rissa kommune i Sør-Trøndelag fylke og Leksvik kommune i Nord-Trøndelag fylke.

Kommunesammenslåinger vedtatt i Stortinget juni 2017

Stortinget vedtok ved behandlingen av Prop. 96 S (2016–2017) *Endringer i kommunestrukturen* i juni 2017, seks kommunesammenslåinger som med virkning fra 1. januar 2020 har betydning for valgdistriktsinndelingen.

Aurskog-Høland

Rømskog kommune (Østfold) og Aurskog-Høland kommune (Akershus) ble slått sammen. Det ble vedtatt at fylkesgrensen mellom Akershus og Østfold justeres slik at den nye kommunen blir en del av Akershus fylke (vedtak 815).

Asker kommune

Røyken kommune (Buskerud), Hurum kommune (Buskerud) og Asker kommune (Akershus) ble slått sammen. Det ble vedtatt at fylkesgrensen mellom Akershus og Buskerud justeres slik at den nye kommunen blir en del av Akershus fylke (vedtak 816).

Drammen kommune

Svelvik kommune (Vestfold), Drammen kommune (Buskerud) og Nedre Eiker kommune (Buskerud) ble slått sammen. Det ble vedtatt at fylkesgrensen mellom Buskerud og Vestfold justeres slik at den nye kommunen blir en del av Buskerud fylke (vedtak 817).

Volda kommune

Hornindal kommune (Sogn og Fjordane) og Volda kommune (Møre og Romsdal) ble slått sammen. Det ble vedtatt at fylkesgrensen mellom Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane justeres slik at den nye kommunen blir en del av Møre og Romsdal fylke (vedtak 818).

Heim kommune

Halsa kommune (Møre og Romsdal), Hemne kommune (Sør-Trøndelag) og deler av Snillfjord (Sør-Trøndelag) ble slått sammen. Det ble vedtatt at fylkesgrensen mellom Trøndelag og Møre og Romsdal justeres slik at den nye kommunen hvor Halsa inngår, blir en del av Trøndelag fylke (vedtak 819). I Prop. 96 S (2016–2017) s. 91 framgår det at «Dersom nåværende fylkesinndeling benyttes som valgdistrikt ved stortingsvalget i 2021, skal den nye kommunen regnes med til Sør-Trøndelag».

Tjeldsund kommune

Tjeldsund kommune (Nordland) og Skånland kommune (Troms) ble slått sammen. Det ble vedtatt at fylkesgrensen mellom Troms og Nordland justeres slik at den nye kommunen blir en del av Troms fylke (vedtak 820).

Fylkesgrensejusteringer vedtatt i Stortinget juni 2018

Stortinget vedtok i juni 2018 ved behandling av Prop. 88 S (2017–2018) *Kommuneproposisjonen 2019* tre fylkesgrensejusteringer med virkning fra 1. januar 2020 som har betydning for valgdistriktinndelingen.

Lunner kommune

Fylkesgrensen mellom Oppland og Akershus justeres slik at Lunner kommune blir en del av Viken fylke (vedtak 927). I Prop. 88 S (2017–2018), s. 48 framgår det at «Dersom fylkesinndelingen med 19 fylker slik den var i 2017 benyttes som valgdistrikt ved stortingsvalget i 2021, skal Lunner kommune tilhøre Akershus valgdistrikt».

Jevnaker kommune

Fylkesgrensen mellom Oppland og Buskerud justeres slik at Jevnaker kommune blir en del av Viken fylke (vedtak 926). I Prop. 88 S (2017–2018) s. 48 framgår det at «Dersom fylkesinndelingen med 19 fylker slik den var i 2017 benyttes som valgdistrikt ved stortingsvalget i 2021, skal Jevnaker kommune tilhøre Buskerud valgdistrikt».

Rindal kommune

Fylkesgrensen mellom Møre og Romsdal og Trøndelag justeres slik at Rindal kommune blir en del av Trøndelag fylke (vedtak 925). I Prop. 88 S (2017–2018) s. 47 framgår det at «Dersom fylkesinndelingen med 19 fylker slik den var i 2017 benyttes som valgdistrikt ved stortingsvalget i 2021, skal Rindal tilhøre Sør-Trøndelag valgdistrikt».

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Som beskrevet i Prop. 76 L (2017–2018), vil gjennomføringen av stortingsvalget i 2021 ha en administrativ konsekvens for fylkesvalgstyrene i de fylkene som er berørt av sammenslåinger. Fylkesvalgstyrene har en rekke oppgaver i forbindelse med gjennomføringen av stortingsvalg, som behandling av listeforslag, kontrolltelling av stemmer og fastsettelse av valgoppgjør. Ved valget i

2021 vil en del fylkesvalgstyrrer ha ansvar for mer enn ett valgdistrikt. Fylkesvalgstyret i Viken vil for eksempel ha ansvar for valgdistriktene Akershus, Østfold og Buskerud. Departementet vil sørge for at fylkesadministrasjonene får god og tilpasset opplæring i forkant av valget i 2021, slik at de er best mulig forberedt for denne oppgaven. Gjennomføringen kan gjøres innenfor gjeldende rammer.

Videre vil de vedtatte sammenslåingene og grensejusteringene innebære at Valgdirektoratet må tilpasse valgadministrasjonssystemet EVA. Forvaltning av EVA er en del av direktoratets kjernevirksomhet. Valgdirektoratet vil utføre disse tilpasningene som en del av sitt løpende utviklingsarbeid innenfor gjeldende budsjettammer.

Som nevnt ovenfor har grenseendringene ført til at enkelte kommuner eller deler av kommuner, vil tilhøre et annet valgdistrikt ved stortingsvalget i 2021 enn de gjorde ved stortingsvalget i 2017. Selv om dette er vedtatt i forbindelse med vedtak om grensejustering, er det som allerede nevnt, behov for en samlet og entydig oversikt over hvilke kommuner som tilhører hvert valgdistrikt.

5. Forslag til forskrift

I forskrift 2. januar 2003 nr. 5 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyrrer (valgforskriften) gjøres følgende endringer:

Nytt Kapittel 9 A i valgforskriften skal lyde:

Kapittel 9 A. Valgdistrikter ved stortingsvalg (jf. valgloven § 11-1)

§ 41a Valgdistrikter ved stortingsvalg

Ved valg til Stortinget velges medlemmer med varamedlemmer fra følgende valgdistrikter:

- a) Østfold valgdistrikt, som består av kommunene Halden, Moss, Sarpsborg, Fredrikstad, Hvaler, Aremark, Marker, Indre Østfold, Skiptvet, Rakkestad, Råde og Våler (Østf.)*
- b) Akershus valgdistrikt, som består av kommunene Vestby, Nordre Follo, Ås, Frogn, Nesodden, Bærum, Asker, Aurskog-Høland, Rælingen, Enebakk, Lørenskog, Lillestrøm, Nittedal, Gjerdrum, Ullensaker, Nes, Eidsvoll, Nannestad, Hurdal og Lunner*
- c) Oslo valgdistrikt, som består av Oslo kommune*
- d) Hedmark valgdistrikt, som består av kommunene Kongsvinger, Hamar, Ringsaker, Løten, Stange, Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler (Hedm.), Elverum, Trysil, Åmot, Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal og Os*
- e) Oppland valgdistrikt, som består av kommunene Lillehammer, Gjøvik, Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Nord-Fron, Sel, Sør-Fron, Ringeby, Øyer, Gausdal, Østre Toten, Vestre Toten, Gran, Søndre Land, Nordre Land, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre og Vang*
- f) Buskerud valgdistrikt, som består av kommunene Drammen, Kongsberg, Ringerike, Hole, Flå, Nesbyen, Gol, Hemsedal, Ål, Hol, Sigdal, Krødsherad, Modum, Øvre Eiker, Lier, Flesberg, Rollag, Nore og Uvdal og Jevnaker*
- g) Vestfold valgdistrikt, som består av kommunene Horten, Holmestrand, Tønsberg, Sandefjord, Larvik og Færder*

- h) *Telemark valgdistrikt, som består av kommunene Porsgrunn, Skien, Notodden, Siljan, Bamble, Kragerø, Drangedal, Nome, Midt-Telemark, Tinn, Hjartdal, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke og Vinje*
- i) *Aust-Agder valgdistrikt, som består av kommunene Risør, Grimstad, Arendal, Gjerstad, Vegårshei, Tvedestrand, Froland, Lillesand, Birkenes, Åmli, Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle og Bykle*
- j) *Vest-Agder valgdistrikt, som består av kommunene Kristiansand, Lindesnes, Farsund, Flekkefjord, Vennesla, Åseral, Lyngdal, Hægebostad, Kvinesdal og Sirdal*
- k) *Rogaland valgdistrikt, som består av kommunene Eigersund, Stavanger, Haugesund, Sandnes, Sokndal, Lund, Bjerkreim, Hå, Klepp, Time, Gjesdal, Sola, Randaberg, Strand, Hjelmeland, Suldal, Sauda, Kvitsøy, Bokn, Tysvær, Karmøy, Utsira og Vindafjord*
- l) *Hordaland valgdistrikt, som består av kommunene Bergen, Etne, Sveio, Bømlo, Stord, Fitjar, Tysnes, Kvinnherad, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Voss, Kvam, Samnanger, Bjørnafjorden, Austevoll, Øygarden, Askøy, Vaksdal, Modalen, Osterøy, Alver, Austrheim, Fedje og Masfjorden*
- m) *Sogn og Fjordane valgdistrikt, som består av kommunene Kinn, Gulen, Solund, Hyllestad, Høyanger, Vik, Sogndal, Aurland, Lærdal, Årdal, Luster, Askvoll, Fjaler, Sunnfjord, Bremanger, Stad, Gloppen og Stryn*
- n) *Møre og Romsdal valgdistrikt, som består av kommunene Kristiansund, Molde, Ålesund, Vanylven, Sande, Herøy (M. og R.), Ulstein, Hareid, Ørsta, Stranda, Sykkylven, Sula, Giske, Vestnes, Rauma, Aukra, Averøy, Gjemnes, Tingvoll, Sunndal, Surnadal, Smøla, Aure, Volda, Fjord og Hustadvika*
- o) *Sør-Trøndelag valgdistrikt, som består av kommunene Trondheim, Frøya, Osen, Oppdal, Rennebu, Røros, Holtålen, Midtre Gauldal, Melhus, Skaun, Malvik, Selbu, Tydal, Indre Fosen, Heim, Hitra, Ørland, Åfjord, Orkland og Rindal*
- p) *Nord-Trøndelag valgdistrikt, som består av kommunene Steinkjer, Namsos, Meråker, Stjørdal, Frosta, Levanger, Verdal, Snåsa, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Overhalla, Flatanger, Leka, Inderøy og Nærøysund*
- q) *Nordland valgdistrikt, som består av kommunene Bodø, Narvik, Bindal, Sømna, Brønnøy, Vega, Vevelstad, Herøy (Nordl.), Alstahaug, Leirfjord, Vefsn, Grane, Hattfjelldal, Dønna, Nesna, Hemnes, Rana, Lurøy, Træna, Rødøy, Meløy, Gildeskål, Beiarn, Saltdal, Fauske, Sørfold, Steigen, Lødingen, Evenes, Røst, Værøy, Flakstad, Vestvågøy, Vågan, Hadsel, Bø, Øksnes, Sortland, Andøy, Moskenes og Hamarøy*
- r) *Troms valgdistrikt, som består av kommunene Tromsø, Harstad, Kvæfjord, Tjeldsund, Ibestad, Gratangen, Lavangen, Bardu, Salangen, Målselv, Sørreisa, Dyrøy, Senja, Balsfjord, Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen*
- s) *Finnmark valgdistrikt, som består av kommunene Alta, Vardø, Vadsø, Hammerfest, Kautokeino, Loppa, Hasvik, Måsøy, Nordkapp, Porsanger, Karasjok, Lebesby, Gamvik, Berlevåg, Tana, Nesseby, Båtsfjord og Sør-Varanger*